

YALNIZ HATTA YAPAYALNIZ BİR SAİT FAİK ABASIYANIK ROMANI ÜZERİNE ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM

Dilber TAHIROĞLU*

Öz: Özlem Esmegül'ün "*Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*" 2018 yılında Destek Yayınları etiketiyle yayımlandı. Eserin tamamı Sait Faik'in biyografisine dayanmaktadır. Bu biyografik roman yayımlandığı günlerde Sait Faik severlerinin büyük ilgisini toplayarak oldukça popüler olmuştur. İşte bu çalışmada adı geçen eserdeki kurguda yer alan kişilerin neredeyse tamamının Sait Faik'in hikâyelerinden alınmış olması, fakat bunun belirtilmemesi; bazı kısımlarda kurguyu oluşturan olay ve kişilerin başka kaynaklardan doğrudan alınıp kaynağının gösterilmemesi; eserin şahıs kurgusunun kusurlu olması, eserde fazlaca yer alan sözcük ve cümle hataları gibi hususlar üzerinde durulmuştur. Bu hususlara değinilirken biyografik roman, belgesel roman, metinler arasılık, intihal gibi kavramlar da gündeme gelmiştir ve bu kavramlar üzerine gidilerek bunlar da tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özlem Esmegül, Sait Faik Abasıyanık, metinler arasılık, biyografik roman, intihal

A CRITICAL APPROACH TO YALNIZ HATTA YAPAYALNIZ BİR SAİT FAİK ABASIYANIK ROMANI

Abstract: Özlem Esmegül's novel named as *Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı* was published in 2018 by Destek Yayınları. The whole work is based on Sait Faik's biography. In the days of its publication, this biographical novel became very popular as it overwhelmingly attracted the attention of Sait Faik's fans. In this study, it is emphasized that almost all of the people in the mentioned fiction is taken from Sait Faik's stories, but this is not stated; in some parts, events and people that constitute the fiction are taken directly from other sources without stating the sources; the people in the fiction are found to be unsatisfactory; and abundant mistakes are ascertained regarding words and sentences. While discussing these issues, certain concepts such as biographical novel, documentary novel, intertextuality and plagiarism have also come to the fore and these concepts have been addressed and discussed.

Key Words: Özlem Esmegül, Sait Faik Abasıyanık, intertextuality, biographical novel, plagiarism

ORCID ID : 0000-0002-6314-1789

DOI : 10.31126/akrajournal.890768

Geliş tarihi : 03 Mart 2021 / Kabul tarihi: 21 Nisan 2021

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi.

Giriş

Bir eser okunmaya karar verildiğinde şüphesiz hiç kimse o eseri eleştirmek veya noksanlarını tespit etmek için okumaz. Bir eseri okuyan kişi -özellikle edebiyat araştırmacıları ve eleştirmenler- okudukları eseri birçok yönüyle inceler ve eleştirirler. Buradan hareketle söylenecekler sadece söz konusu eserin eleştirisi değildir. Aynı zamanda günümüz Türk edebiyatında eleştiri eksikliği ve eleştirmen kıtlığı sorunuyla birlikte gelen "sanat ve edebiyat" ortamındaki verimsizliğe de dikkat çekmek amaçlanmıştır. Çünkü belli bir emek sonucunda ortaya çıkan her eserin okuyucuya en sağlıklı hâliyle ulaşması beklenir. Bu görevi kısmen editörler üstlenmektedir fakat işin bir de bilgi ve eleştiri kısmı vardır. Türk basınında seviyeli edebiyat eleştirisi ortamının bulunmayışının getirdiği sorunların başında şu hususlar gelmektedir: Özensiz baskılar, baştan savma bir dil kullanımı ve intihale varan yayınlar vb...

Özlem Esmegül'ün *Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*¹ (2018) adlı eserini de konusuyla dikkati çektiği için okuma ihtiyacı duyduk. Eser biyografik ve belgesel roman özelliği taşımaktadır. Eser dikkatle incelendiğinde okuyucu metinler arasılık, biyografik roman, belgesel roman, popüler roman ve intihal terim ve kavramlarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu kavramların ışığında esere yaklaşmak yerinde olacaktır:

Nurullah Çetin, metinler arasılık hakkında şu bilgileri vermektedir:

Başka metinlerle yararlanma, eleştirme, alaya alma, çağrıştırmaya gibi değişik amaçlarla ilişkiler kurulur. Edebî ya da edebiyat dışı başka kaynaklardan metin parçaları alınır, onlara değişik şekillerde göndermeler yapılır, isimlerine çağrışırtmalar yapılır vs.

(...) İç içe geçmiş farklı edebî metinlere yer verme anlamındaki metinler arasılık, belirgin bir kurgusal özelliştir. Bundan kasıt da aslında her edebî metnin ötekinden tamamen bağımsız ve bağlantısız olmadığını kanıtlamaktır (2013: 99).

Esmegül'ün eserine baktığımızda bu yöntemden fazlasıyla yararlandığını görmekteyiz. İşte bu noktada bir sorunla karşı karşıya gelmekteyiz: Bu da alıntı yapılan kaynağa atıf yapıp yapmama sorunudur. Çünkü Esmegül'den beklenen yararlandığı diğer metinlere atıfta bulunmasıdır. Ancak yazar, biyografik ve belgesel romanında bu konuda nasıl davranmıştır? Buna bakmalıyız:

Esmegül, eserinin sonunda yararlandığı kaynakların kimisini verdiği hâlde kimisine hiç değinmemiştir. Kanaatimizce bu eser biyografik bir roman biçiminde yazılmış olsa da yararlanılan kaynakların tümüne değinilmesi gerekirdi.

1. Bu çalışmada Özlem Esmegül'ün yayımladığı *Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık romanı* (2018) adlı eseri esas alınmıştır ve çalışmamızda geçen sayfa numaraları bu esere aittir.

Bazı kaynakları belirtip bazılarını belirtmemek bize etik gelmemektedir. Bu hususla ilgili tespitler aşağıda ayrıntılarıyla örneklendirilecektir. Yine Çetin, yaşamöyküsel roman (biyografik roman)'ı da şöyle tanımlamaktadır:

Bir yazarın başka bir kişinin hayatını konu edindiği roman. Gerçekten yaşamış birisinin hayatının gerçek bilgi, belge ve bulgulara bağlı kalarak gerçekçi bir biçimde roman kurgusu içinde anlatıldığı eserlere denir.

(...) Yazar, gerçek belgeleri ve bilgileri arka arkaya sıralamakla yetinmez, bununla birlikte bu malzemeyi olaylara, kurguya dönüştürür, bir vaka çerçevesi içinde yerleştirir, dram ve gerilim öğelerini, duygu, düşünce ve heyecan unsurlarını saymaca bir düzlemde canlı hayat sahnelerine dönüştürür. Romanı yazılan kişilerin yaşantılarının anlamlı ve önemli noktalarına vurgu yapılır. Bu tür romanlar yazılırken yazar, kişinin gerçek hayat hikâyesine bağlı kalmaya özen gösterirken aynı zamanda bazı seçme ve elemeler de yaparak romancı kimliğiyle bazı şahsî tasarruflarda da bulunur. Böylece eser, tamamen gerçek bir hayat hikâyesi olmaktan çıkıp aynı zamanda roman olduğunu da hissettirir. Bunun için yazar, bazen kişilerin gerçek isimlerini değiştirir, bazen romanına hayatlarını anlattığı insanların gerçekle hiçbir ilgisinin bulunmadığı notunu ekler... (2004: 235).

Esmergül'ün eserinin sonunda da belirttiği üzere, bu çalışmayı ortaya koymadan önce Sait Faik Abasıyanık'ın biyografisinden, dönemin sanatçılarıyla olan anılarından alıntılar yapmış, eserinin kurgusunu da tamamen bu kaynaklara dayandırmıştır. "*Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*" çeşitli anılardan alıntılarının bir araya getirilmesi suretiyle ortaya konmuş biyografik bir romandır. Fakat yazar, yine bu konuda da kaynaklarının kimisine hiç değinmemiştir.

Esmergül, eserini çeşitli kaynaklara dayanarak yazdığı eserinin sonunda ifade etmektedir. O hâlde belgesel romanın ne olup olmadığına bakmak gerekir.

Çetin'in belgesel roman tarifi şöyledir:

Gazete haberi, röportaj, anket, mektup, özgeçmiş, hatıra, tutanak, sözleşme, resim gibi belgelerden yararlanılarak belli olaylar dizisi şeklinde kurgulanmış, gerçek hayat hikâyelerine ve olaylara dayanan romanlara "belgesel roman" denir. Bu tür romanda romancının hayalinden çok, belgelerin gerçekliği önemlidir. Romancı, bu belge ve bilgileri başı sonu belli ve düzenli olaylar bütünü şeklinde sunmaya çalışır (2004: 238).

"*Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*" adlı eserde de Esmergül'ün kaynaklarının arasında gazete haberleri, röportaj, mektup ve hatıraların yer aldığı görülmektedir. Ancak problem, yine kaynakların bazılarının belirtilmemesidir. Burada söylenenler ister istemez intihal sorununu da beraberinde getirmektedir. İntihalin ne olduğu herkesçe malumdur. İntihal, *aşırma*

demektir. Özellikle bilim ve sanat alanında başkasına ait bilgi ve belgeleri atıf yapmaksızın alıp kullanma. Bilim ve sanat etiğine aykırı tutum ve davranıştır. Esmegül'ün böyle bir tutum içinde olup olmadığına okuyucu karar verecektir. Biz eserde gördüğümüz bazı özensizlikleri ve tespit edebildiğimiz kadarıyla hiç kaynak zikretmeden yapılan alıntıları aşağıda sıralamaya çalıştık.

Bu doğrultuda eserin bazı özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Yazım hataları,
2. Dil bilgisi hataları,
3. Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinden doğrudan alınan isimler ve kurgu ile ilgili hatalar,
4. Sait Faik Abasıyanık'ın kaynaklarda adı geçen ve münasebette bulunduğu kişilerle ilgili isimlerdeki karışıklıklar,
5. Başka eserlerden kaynak gösterilmeden alınan kısımlar (intihal).

"*Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*" Sait Faik'in hikâyeleri, Sevgül Sönmez'in hazırladığı *Karganı Bağışla* (2004), *A'dan Z'ye Sait Faik* (2007), Salah Birsell'in *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu* (2016), Ara Güler'in *Bir Devir Böyle Geçti Kalanlara Selam Olsun* (2005), Yusuf Solmaz'ın *Elveda Panco* (2002), Aziz Nesin'in *Birlikte Yaşadıklarım Birlikte Öldüklerim* (2017), Mehmet Kemal'in *Acılı Kuşak* (1977) ve yararlanıldığı hâlde ismi zikredilmeyen Mîna Urgan'ın *Bir Dinozorun Anıları* (2014) vb. gibi eserlerden parçaların bir araya getirilmesi sonucunda yazılmış derleme bir eserdir.

Esmegül, elbette Sait Faik Abasıyanık'ın hikâyelerinden yararlanabilir, Sait Faik Abasıyanık ile aynı dönemde yaşamış isimlerin anılarından da yararlanabilir, fakat yararlandığı kaynakları göstermek veya zikretmek etik açıdan bir zorunluluktur. Çünkü "*Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*" adlı eser, yukarıda ismi zikredilen eserlerden alıntılarının bir araya getirilmesiyle ortaya çıkmış bir eserdir. Yazar, eserin sonunda yararlandığı anı türünden eserlerin bazılarının isimlerini zikretmiş, bazılarını ise hiç değinmemiştir. Örneğin, Mîna Urgan'ın *Bir Dinozorun Anıları* adlı eserinden yararlandığı hâlde bundan hiç bahsetmemiştir.

Esmegül'ün eserinde yukarıda da bahsettiğimiz bazı özellikler aşağıda sırasıyla ele alınarak değerlendirilmiştir:

1. Yazım Hataları

"Savcının hamlelerinin fakrındaydı..." (Esmegül, 2018: 27).

"İkisinin konuşmaları gurunu okşuyordu Sait'in..." (Esmegül, 2018: 27).

"Başka zaman olsa Peyami'nin içmekten kızarmış yüzünün arka yerine bir yumuk patlatırdı..." (Esmegül, 2018: 80).

"Tıkanyor gibi derin bir nefes alıp kaktı yerinden..." (Esmegül, 236).

"Sait'in peşinden gezip tozarak, ayaklığı alıacağı..." (Esmegül, 251).

"Lakin ararlarındaki onca mesafeye..." (Esmergöl, 2018: 268).

"Hiçbir otelde içki parası ödeyemeye yetmezdi..." (Esmergöl, 286: 269).

"İki yaşında olmalıydı Mehmet..." (Esmergöl, 2018: 96).

Bu örneklerdeki gibi yazım yanlışlarının birkaç nedeni olabilir. Yazardan kaynaklı olduğu gibi yayınevinden kaynaklı da olma ihtimali her zaman vardır. Bu gibi hatalar aşırı derecede ise eleştirilmeye değer. Yoksa tashih hataları yerine göre hoş görülebilir.

2. Dil Bilgisi Hataları

"Seninki gelenekçilik diye cevap Orhan hiç düşünmeden..." (Esmergöl, 2018: 70).

"Kızlı erkekleri bir grubun..." (Esmergöl, 2018: 75).

"Senin dini imanını..." (Esmergöl, 2018: 183).

gibi gramer kurallarına aykırı örnekler çoğaltılabilir. Sait Faik gibi ünlü bir hikâyecinin romanını yazan bir yazarın dile hâkimiyet sorunu mudur yoksa yayınevinin tashih hatası mıdır? Tartışılmalıdır.

3. Sait Faik Abasıyanık'ın Hikâyelerinden

Doğrudan Alınan İsimler ve Kurgu ile İlgili Hatalar²

Sait Faik'in "*Eleni ile Katina*" (Havada Bulut 2016:81-84) "*Karidesçinin Evi*" (Havada Bulut 2016: 41-52), "*Yorgiyanın Mahallesi*" (Havada Bulut 2014: 53-64) hikâyelerinin kişi ve olayları Esmergöl tarafından neredeyse olduğu gibi alınmıştır. Bu alıntılar, Esmergöl'ün Sait Faik'in biyografisini anlattığı eserinde kurgunun temelini oluşturmuştur.

Yine Mercan Usta tipi, Sait Faik'in *Gün Ola Harman Ola* (Son Kuşlar, 43-47) hikâyesinden alınmıştır. Ancak Mercan Usta tipi Esmergöl tarafından genişletilerek daha farklı bir kişiliğe büründürülmüştür.

Ayrıca Esmergöl'ün eserinin çerçeve vakasını oluşturduğu metin halkaları Yusuf Solmaz'ın "*Elveda Panko*" (2002 197-200) romanının "*Ne Yaptılar Yavrum Sana?*" bölümünden alınmış ve genişletilerek kurgulanmıştır. Metin şöyledir:

"Eleni'yi sevgilisi bir çocukla yüz üstü bırakıp gitmişti. Geçinebilmek için işe, paraya gereksinimi vardı. Beyoğlu'nun barlarında birtakım insan tacirlerinin oyuncuğu olmuştu. Bedenini satmasının yanı sıra, yediği dayakların, duyduğu küfürlerin haddi hesabı yoktu. Birkaç kez kendini öldürmeye kalkmış, ancak çocuğunu düşünerek yapamamıştı. Aynalarda her geçen gün biraz daha çirkinleşen yüzünü artık istemiyordu. Nefret ettiği bir yüzü, bir bedeni yıllarca

2. Örneklerin çok olması nedeniyle Sait Faik'in hikâyelerinden alınan örnekler, hacmi genişleteceği için burada vermek mümkün olmayacaktır. Merak edenler için hikâyelerin isimleri ve sayfa numaraları verilmekle yetinilmiştir.

boşu boşuna taşımakla cezalandırılmıştı sanki. Bir şişe şaraba, bir lokma ekmeğe birçok zaman kendini satmak zorunda kalmıştı. İçinde fareler dolaşan pis bir evde son derece kötü bir yaşam sürüyordu. Uzun zamandır ağzına bir lokma koymayan çocuğu hastaydı. Barlarda bulduğu müşterilerinden aldığı para çocuğunun ilaç parasına bile yetmiyordu. Belki Sait ona yardımcı olabilirdi ancak artık onu da arayamazdı. Kendinden utanıyordu. Bu halinden; bu paçavraya dönmüş halinden nefret ediyordu. Nasıl çıkacaktı Sait'in karşısına bu görünümüyle... Üstelik kaç kez Beyoğlu'nda rastlamıştı da, Sait onu tanımamıştı. Böyle, annesi bile görse onu tanıyamazdı. Eski uzun saçlarının yerinde, adi bir peruk vardı şimdi. Bedenini satabilmek için yüzüne sürdüğü mak-yaj malzemesinin haddi hesabı yoktu. Kimi zaman çok sarhoş olduğunda Sait'e yaptığı haksızlıklar geliyordu usuna. Hiç kimse onu, bugüne kadar Sait gibi sevmemişti. Yüreğinde ve gözlerinde olup bitenlerle yalnızca o ilgilenmişti. Seni seviyorum, diyen ya da parası olan herkes bir süre vücudunu kullandıktan sonra, tekme indirilmiş sırtına: "Hadi şimdi defol" demişti. Sait'se o koca yaşında ona bakarken bir çocuk gibi sevinçten utanır, titrerdi. Belki de bütün bu başına gelenlerin nedeni bu aşka haksızlık etmiş olmasaydı. Ancak artık iş iş-ten geçmişti. Bir akşam barların birinde karşısına iki sarhoş müşteri çıktı. Adamları bir otele götürecektir, ücretini alacak, işi bitince de onlardan ayrılacaktı. Anlaşıp birlikte dışarı çıktılar. Karanlık bir sokak aralığından geçerken ikisi birden üstüne saldırdı. Tekme tokat vurmaya başladılar. Bir süre avazı çıktığı kadar bağırdıysa da sesini duyuramadı. Bayılıp yere yıkılınca adamlar sırayla üstünden geçti... (Solmaz 2002: 197-198).

Bu kısım okunup ardından Esmegül'ün eseri okunduğu takdirde Esmegül'ün çerçeve vakayı aynen buradan aldığı görülecektir.

Bunun yanı sıra Esmegül, Sait Faik Abasıyanık'ın Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarından çıkan hikâye kitaplarının sonlarında yer alan açıklayıcı notları ve anıları da eserine aynen alarak kullanmıştır. Örneğin, *Havada Bulut* hikâye kitabının sonunda yer alan Rıfat Ilgaz'ın Sait Faik ile anısı "*Sait Faik Pinti miydi?*" (2016: 121-125) adlı metin ile Esmegül'ün metni arasındaki ilişkiyi örneklendirmek için aşağıya alıyoruz:

(...) Severdi annesini. Onun kendisi üzerindeki yargılarına çok önem verirdi. İşsiz adam, para kazanmayan adam durumuna düşmesi, annesince böyle nitelenmesi üzerdi onu, çoğu zaman. (...) Sait'le hemen her gün bulduğumuz günlerden birindeydi. Babiâli'nin ünlü dergicisi Mahmut Zeki, merdiven başındaki düzeltme odasında kıstırdı beni:

"Abi!" dedi, "Zambak adlı bir magazin çıkarıyorum, yazı isterim senden!"

(...) "Yazarım Zekiciğim!" dedim. "Hele işin avansı da varsa bir aylığını birden yazarım! Yeter ki dergi çıksın!"

"Sen yazarsın yazmasına da... Şeye yazdırabilir misin?"

"Orhan Kemal'e mi?"

"Canım, o da kolay... İş Sait Faik'ten hikâye koparmakta... Bir denesen belki verir. Ben istersem, vermez!"

"Yani ben mi isteyeceğim?"

(...) "Peki Sait Faik'e ne vereceksin önce söyle !..."

"Yaşar Nabi'den on kâğıt alıyor, değil mi?"

"Evet, ama senin dergin yarı çıplak... Üstelik de imzasıyla yazacak."

(...) "Sen otuz beş yap da bir ellilik ver bana, on beşi de bana kalsın!"

Hava tam güvertelikti. Burgaz'a kadar ne torik pilakisi kaldı ne Mutuk şarabının sarhoşluğu... Sait'i yakası yamalı balıkçı gömleğiyle olta bağlarken yakaladım, köşkün bahçesinde. Çevremizde hurlayıp duran köpeğini susturduktan sonra:

(...) "Bak Saitçiğim, Zeki var ya, Mahmut Zeki, yazı istiyor senden, bir dergi çıkarıyor da."

"Hastirsin ordan, ne yazısı!"

"Canım, hikâye istiyor!"

(...) "Ama hikâyene Yaşar Nabi gibi on liradan paha biçmiyor. Sana tam otuz beş lira yolladı benimle!"

"Hem de peşin öyle mi?"

Çıkardım otuz beş lirayı cebimden. Elli lirayı bozdurmuş, onunkini içe koyup hazırlamıştım.

"Al!" dedim. "Güle güle harca! Hikâyeyi de hemen ver. Al da gel dedi bana!"

Elini uzatıp parayı almıyordu.

(...) "Şimdi yemeğe çağıracaklar," dedi. "Bir de annemin misafiri var. Al-dırma sen!.. Otururuz masaya... İçki yok ha!.."

"Yok, peki ama... Sen şu parayı alsan da..."

"Dur patlama!... Şu hikâye işini sen yemekte yeniden aç! Parayı çıkar, masanın üstüne koy! Yeni çıkacak bir dergi için hikâye istiyoruz, diye başla!"

"Anladım Saitçiğim! Hiç merak etme!"

"Dur sana hikâyeyi getireyim önce... Yeni yazdım!"

Gitti getirdi. Adı, "Kırlangıç Yuvasındaki Kız". ("Kırlangıç Yuvasındaki Kadın")

"Yahu bu eski harflerle!" dedim.

"Canım yeni harflere çevirir, öyle verirsin sen de!"

Yemeğe oturduk. İlk yemeği bitirip de hizmet eden evlatlık ikinci tabağı önüme koyunca:

"Saitçiğim," diye başladım, "beni yeni çıkacak olan bir derginin patronu gönderdi, selamları var. Bu ilk sayı için bir hikâye rica ediyoruz. Eğer kırmayıp da verirsen..."

Utana sıkıla cebimden parayı çıkarıp masanın üstüne koyarken:

"Otuz beş lira gönderdi buyur!"

Tam o sırada öyle bir öksürük gırtlığıma yapıştı ki... Sanatoryumdan yeni çıktığım halde öksürük kesilmemişti. Mendil aradım, cebimde yok... Kalkmak istedim, ikinci yemek yeni konmuştu önüme, kalkamazdım. Zor tuttum kendimi. Bir daha da ağzımı açmadım, konuşmak için.

Yemekten sonra bahçede kahvelerimizi içerken:

"Aferin!" dedi. "On numara! Doğrusu iyi kıvırdın! Çok güzel! Anlasın oğlunun bir baltaya sap olduğunu artık! Yazılarımın para getirdiğini! Annem çok beğenmiş seni! ... (Abasıyanık, 2016: 121-125).

Esmegül ise bu anıyı alarak eserine şu şekilde eklemlemiştir:

"Rıfatçığim!" dedi sevinçle. Ayaklandı hemen. "Hoş geldin! Nereden çıktın böyle? Çok mu özledin yoksa beni?"

(...) Yeni bir magazin çıkarıyor Mahmut Zeki. Senden de imzalı yazı istiyor."

"Hastirin" dedi Sait. "Ne yazısı be!"

"Hikâye işte canım, ne isteyecek?"

"Hem de imzalı öyle mi? Mecmuasına yazayım da iyice kepaze olayım..."

"Bu sefer başka ama... Yıldız kapaklı bir mecmua olacak. Şık bir iş merak etme. Mecmuada biraz sanata da yer verecek."

"Ne mecmuasıymış bu, adı neymiş?"

"Zambak..."

"Hah bak işte gördün mü? İyi ki Kaymak Tabacı değil... Yazı mazı yazmam ben o mecmuaya. Sen onu bırak da balığa çıkalım..."

Rıfat, başını sallıyordu laf anlatamaktan yorulmuş gibi...

"Hemen öyle kestirip atma" dedi. "Mahmut Zeki, senin Yaşar Nabi gibi hikâyelerine öyle on lira değer biçmiyor. Tam otuz beş lira yolladı benimle."

(...) "Alsana şunu yahu!" diye çıkıştı Rıfat. "Ne bekliyorsun anlamadım ki?"

"Koy şunu cebine koy" dedi Sait. Bakışları köşkün salon pencerelerine gidip geldi. "Annem görmesin. Cebine koy bunları."

Sait'in inadının tuttuğunu düşündü Rıfat. Hikâye vermeyeceğini sandı bir an.

Ne var ki onun derdi başkaydı.

"Yemeğe çağıracaklar birazdan" dedi. "Hep beraber oturalım masaya. Sen de gel. İçki yok ama ona göre."

"Olur tabi.. Ama parayı neden almıyorsun ki?"

"Dur patlama Rıfatçığim! O parayı yemekte herkesin içinde çıkarıp ver bana. Annem de görsün. Yeni çıkacak bir mecmua için senden hikâye istiyorlar de. Çok mühim de. İlle de senden istediler de. Parayı masanın üstüne koy herkes görsün..."

(...) "*Saitçiğim*" dedi. Gülesi geliyordu bazen, zor tutuyordu kendini. "Biliyor musun? yakında yeni bir mecmua çıkıyor. Patronunun sana hürmetleri var. Beni buraya surf senin için yolladı. Sait Faik'e git rica et, dedi. İlk sayı çok mühim biliyorsun. Patron senden ilk sayı için hikâye istiyor. Eğer kırmayıp da bir hikâye lütfedersen çok makbule geçecek."

(...) "Patron sana otuz beş lira gönderdi" dedi.

(...) "Al bakalım" dedi. "Eski yazı ama sen temize çekersin artık."

(...) "Aferin" dedi Sait, Rifat'ın omuzuna dokunarak. "Çok iyi kıvırdın Rifatçiğim. Anlasın oğlunun bir baltaya sap olduğunu. Yazılarımın artık para ettiğini görsün. Annem seni çok beğenmiş. Çok mahçup çocuk dedi... (Esmergül, 2018: 333-336).

Görüldüğü gibi metinler arasında neredeyse fark yok ve bu durum sadece bu örnekle sınırlı değil. Buna benzer örneklerin tamamını olduğu gibi burada vermek mümkün olmayacaktır. Ancak Esmergül'ün yukarıda adı geçen hikâye kitaplarından aldığı diğer anı ve anekdotların kitabına yansımalarını şu şekilde listelemek daha pratik olacaktır:

Ara Güler, 2005:41-42. - Esmergül, 2018: 306-307.

Ara Güler, 2005: 43. - Esmergül, 2018: 303.

Ara Güler, 2005: 42-43. - Esmergül: 2018: 321-323.

Sait Faik Abasıyanık, Havuz Başı 2016: 141-143. - Esmergül, 2018: 300-302.

Mehmet Kemal, 1977: 72-73. - Esmergül, 2018: 67-68.

Sait Faik'in gönderdiği ve aldığı mektuplar, davetiyeler, kartlar Sevengül Sönmez tarafından 2004 yılında "*Kargamı Bağışla*" adı altında bir araya getirilerek edebiyat dünyasına kazandırılmıştır. Özlem Esmergül' de Sait Faik'e gönderilen birkaç mektubu bu çalışmadan almış ve kaynak göstermeden sadece italik olarak vermekle yetinmiştir.

Sönmez, 2004:143. - Esmergül, 2018: 20-21.

Sönmez, 2004:149. - Esmergül, 2018: 30-31.

Esmergül, yine eserinin bazı metin halkalarını Yusuf Solmaz'ın *Elveda Panco* adlı romanının *Ne Yaptılar Yavrum Sana?* bölümünden alarak kurguladığı yukarıda belirtildi. Bunun dışında Esmergül'ün bu eserden aldığı kısımların künyesi de şöyle sıralanabilir:

Solmaz, 2002: 197-200. - Esmergül, 2018: 5-12, 56-61, 110-113, 139-145, 187-189, 219-223, 281-283,309-310.

Solmaz, 2002: 24-26. - Esmergül, 2018: 146-148.

Solmaz, 2002: 27-28. - Esmergül: 2018: 207-208.

Solmaz, 2002: 64. - Esmergül, 2018: 159.

Esmergül'ün ayrıca bunun dışında Salah Birsal ve Aziz Nesin'den kaynak belirtmeden alıntılacağı kısımlar da şöyle sıralanabilir:

- Birsel, 2017: 149. - Esmergöl, 2016: 257.
Birsel, 2017: 150. - Esmergöl: 2018: 325.
Birsel, 2017: 151-155. - Esmergöl, 2017: 84-89.
Birsel, 2017:157-159. - Esmergöl, 2018: 153-156.
Birsel, 2017: 158. - Esmergöl, 2018: 129-130.
Nesin, 2017: 395-398. - Esmergöl, 2018: 237-243.
Nesin, 2017: 400-401. - Esmergöl, 2018: 250.
Nesin, 2017: 398. - Esmergöl, 2018: 252.
Nesin, 2017: 402-403. - Esmergöl, 2018: 280.

Bu tespitlerin dışında asıl söylenmesi gereken husus şudur: Sevgül Sönmez'in hazırladığı *A'dan Z'ye Sait Faik* adlı biyografi oldukça titiz bir bilimsel yaklaşımla hazırlanmış olup 2007 yılında yayımlanmıştır. Özlem Esmergöl de Sait Faik'in hayatını anlatan *Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı* adlı eserinin neredeyse tamamını bu çalışmanın üzerine oturtmuştur. İkisi arasındaki en önemli fark yazı biçimidir. İlki bilimsel bir biyografidir, ikincisi ise bu çalışmanın romana dönüştürülmüş hâlidir. Özlem Esmergöl'ün, Sevgül Sönmez'in eserinden alıntılarla ilgili kısımlara dair şu örnek verilebilir (Sönmez'in eserinden bir paragraf):

(...) Kararını kesinleştirmeden önce, Aleksandra'yı bir kez daha sınamak isteyen Sait Faik, Sabahattin Kudret Aksal'la söz birliği ederek Aleksandra'ya bir oyun oynamış. Sabahattin Kudret, bir akşam Sait'ten gizli Aleksandra'ya bir oyun oynamış. Sabahattin Kudret, bir akşam Sait'ten gizli Aleksandra ile buluşmak isteyecek ve o, bu teklifi kabul ederse Sait Faik, Aleksandra'nın kendisini sevmediğini anlayacakmış. Neler olup bittiğini bilmeyen Aleksandra, bu teklifi kabul etmiş; bunu duyan Sait Faik, o kadar sinirlenmiş ki Ada'da oldukları bir gün Aleksandra'nın üzerine yürümüş (Sönmez, 2007: 36).

Esmergöl ise yukarıda verilen bilgiyi alarak roman kurgusu içinde genişletip şu şekilde sunmuştur:

(...) Bunun üzerine bir fikir geldi Sait'in aklına. Aleksandra'yı Burgazada'ya davet edecek, aynı vapura Sabahattin'i bindirecekti. "Vapurda ona buluşma teklif edeceksin" dedi Sait. "Kabul ederse, bir daha yüzünü görmem. Kolumu keser kurtulurum."

"Olmaz" dedi Sabahattin. "Mümkün değil böyle bir şey yapmam, çıkar aklından."

(...) Sonunda 1943 yılının temmuz ayında bir gün saat iki yirmi beş vapuruna Sabahattin'i de yerleştirdi Sait...

(...) Sabahattin verdiği söz üzerine usul usul yanaştı vapurda. Geleceğinden Sait'in haberi yokmuş gibi görünmek için Büyükkada'ya gittiğini söyledi önce.

Kızla zaten tanıştık oldukları için kolay kaynaştılar. Aleksandra mutluydu. Hayatı değişecekti bundan sonra, arsaları, tarlaları olacaktı. Keyfine diyecek yoktu kenar mahalle kızının.

(...) Çok geçmeden kızın da aklını karıştırmaya başlayan Sabahattin. "Sen çok güzelsin Aleksandra" dedi. "Benimle buluş. Yakında Avrupa'ya gideceğim. Orada yaşayacağım. Gel benimle."

"Olmaz vre" dedi Aleksandra. "Sait duyursa parçalar beni.

"Nereden duyacak, yapamaz öyle şey."

"Olmaz!"

"Bir kerelik buluşalım. İlk gördüğüm günden beri aklımda hep sen varsın..."

Aleksandra'nın hoşuna gidiyordu genç bir adamın böyle romantik sözler söylemesi. Avrupa'ya gitmek de fena teklif sayılmazdı hani. İster istemez zihni bulanmıştı kızın.

Sonunda dayanamayıp "Tamam" dedi. "Ama buluşacak yer yok. Sait herkesi tanıyor. Her semti biliyor. Öldürür beni."

(...) Birlikte indiler vapurdan. Sabahattin, kızın maskesini düşürdüğü için vicdanen memnundu aslında. Sait'in bir kazaya kurban gitmesine engel olacağından ötürü dostluk görevini yerine getirmiş hissediyordu kendini. Fakat buna karşı yine de açıklaması güç bir üzüntü de duyuyordu. Sait'in yaşayacağı yıkımı tahayyül bile edemiyordu.

Bütün bu olanları nasıl anlatacağı ona?

Neyse ki tek bir söz etmesine bile gerek kalmadı. Sabahattin'in yüzündeki çaresizlik, her şeyi anlattı Sait'e.

(...) Mayosunu giyinsin diye Aleksandra'yı soyunma kabinine götürüp kendi de peşinden girdi Sait. Kapıya sırtını verip kesti önünü... Derken bir çığlık koptu. Aleksandra'nın yüzü bembeyaz fırladı kabinden (Esmergül, 2018: 153-155).

Esmergül'ün Sönmez'den alıntılıdığı tespit edilebilen diğer kısımların künyeleri de karşılıklı olarak şu şekilde sıralanabilir:

Sönmez, 2007: 26-27. - Esmergül, 2018: 261-263.

Sönmez, 2007: 34-37. - Esmergül, 2018: 153-157.

Sönmez, 2007: 34-35. - Esmergül, 2018: 116-117.

Sönmez, 2007: 37. - Esmergül, 2018: 383.

Sönmez, 2007: 56. - Esmergül, 2018: 362-365.

Sönmez, 2007: 64-65. - Esmergül, 2018: 17-18-19.

Sönmez, 2007: 74-75. - Esmergül, 2018: 371.

Sönmez, 2007: 79-80. - Esmergül, 2018: 261-263.

Sönmez, 2007: 97. - Esmergül, 2018: 330.

Sönmez, 2007: 113. - Esmergül, 2018: 146-148.

- Sönmez, 2007: 113-114. - Esmergül, 2018: 272-273.
Sönmez, 2007: 116-119. - Esmergül, 2018: 231-234.
Sönmez, 2007: 133-134. - Esmergül, 2018: 196-198
Sönmez, 2007: 134. - Esmergül, 2018: 315-317.
Sönmez, 2007: 147-148. - Esmergül, 2018: 66-68.
Sönmez, 2007: 183. - Esmergül, 2018: 324-327.

4. Sait Faik Abasıyanık'ın Kaynaklarda Adı Geçen ve Münasebette Bulunduğu Kişilerle İlgili İsimlerde Karışıklıklar

Esmergül, kaynaklarda adı geçen Sait Faik'in münasebette bulunduğu bazı kişi adlarını da birbirine karıştırmıştır. Bu durum belki alana hâkim olmayışla açıklanabilir.

"*Utangaç bir tavırla da olsa arkadaşlarını tanıttı hemen. "Bunlar Salah ve Sabahattin" dedi (...) Salâh ve Birsal'in burada olmaktan şikâyetleri yokmuş gibi görünüyordu.*" (Esmergül 2018: 85-86). Buradaki "Salâh ve Birsal" şeklindeki hataya dikkat edilmelidir.

Bir başka örnek:

"(...) *Katina'nın gelebileceğini düşünerek izin isteyip kalktı Sait. Degüstasyon'a yürürken Sabahattin Kudret'i aldı yanına (...) Sen bu kıza şimdiye kadar kaç para harcadın Sait? diye sordu Salâh. Doğru söyle...*"

"Kırk bin papel" dedi Sait.

Kırk bin papel ha! diyerek sesini yükseltti Sabahattin. Kocaman açılmıştı gözleri. "Kırk bin papel! Vay anasını vay!" alıntı italik olacak (Esmergül 2018: 151-152).

Bu metinde de yine Esmergül, bir isim karışıklığı yapmıştır. Çünkü Sait Faik'in yanında olan kişi Sabahattin Kudret olduğu hâlde, anlatıya Salâh (Birsal) diye devam etmiştir. Sonra tekrar Sabahattin diye devam etmiştir.

5. Başka Eserlerden Kaynak Gösterilmeden Alınan Kısımlar (intihal)

Esmergül'ün eserinde yer alan fakat kaynağı gösterilmeyen kısımlar da mevcuttur. Esmergül, eserinin sonunda yararlandığı kaynakları zikrederken örneğin, Mina Urgan'ın *Bir Dinozorun Anıları* adlı eserinden hiç söz etmemiştir. Üstelik yazarın yararlandığı diğer kaynaklarda da bu eserdeki bilgiler yer almamaktadır. Urgan'ın eserinden alınan kısımlardan biri şöyledir:

Sevdiği kızlardan Eleni ile ilgili iki öykü aktarmak istiyorum şimdi: Sait, Eleni, Cahit ve ben Bohem meyhanesinde oturuyorduk bir akşam. Sait, kıskançlık denilen duyguyu hiç anlamadığını anlatıyordu bana. "Senin âşık olduğun kadına o da tutulduğu için, bir erkeğe nasıl düşman kesilirsin, nasıl kıskançlığa kapılırsın?" diyordu. "Seninle aynı duyguları paylaşan adam, sana en yakın insandır, senin can kardeşindir" diyordu. Kıskançlığın çirkinliğini,

öyle ince bir duyarlılıkla, öyle bir içtenlikle, öyle güzel anlatıyordu ki, fena halde duygulanmıştım, ağlamak üzereydim neredeyse. Derken birdenbire sözünü kesip, ayağa fırladı "Ulan pezevenk! Benim karıma neden bakıyorsun!" diye bağırdı. Küfrettiği masada, izbandut gibi beş herif oturuyordu. Sait'i de, Cahit'i de çiğ çiğ yiyebilecek güçteydiler beşi de. Üstelik, Eleni'ye baktıkları filan da yoktu. Bunu Sait'e anlatmaya çalıştık. Hatta tedirginliği geçer umuyla, Eleni'yle ben yer değiştirdik. Derken Sait, hiçbir şey olmamış gibi, kıskançlığı ne çirkin bir duygu saydığını, aynı içtenlikle anlatmayı sürdürdü. Ne var ki ben, düşünceyle uygulama arasındaki uçurumu gördüğüm için, onu kös dinliyordum artık. Anlattı. Sonra ansızın gene ayağa fırlayıp, "pezevenk! sana karıma bakma demedi miydin?" diye avaz avaz bağırdı yeniden.

İşte o zaman, çocukluğumun kısa komik filmlerinde görülen durum oldu meyhanede: Hesapça, yalnızca izbandutların masasındakilerle bizim masamızdakilerin dövüşmesi gerekirken, herkes dövüşmeye başladı. Masalar devrildi, iskemleler devrildi, tabaklarla bardaklar şangır şungur kırıldı, erkekler küfürler etti, kadınlar çığlıklar attı. Bu hengâme, başladığı gibi bitiverdi ansızın. Sanki biraz önce birbirlerine girmemişler gibi, herkes yerine oturdu, yemeğe içmeğe devam etti.

Uzun boylu, kara kuru, maşa gibi denilen türden, ama çekici bir kız olan Eleni, ancak o zaman harekete geçti. Elinin tersiyle bir sağ yanağına, bir sol yanağına tokatlar atarak, yakasından yakaladığı Sait'i, geri geri yürütüp, meyhanenin arka kısmına itti. Orada, kafasını üç kez, küt küt duvara vurdu. Sonra basıp gitti. O beş izbandutla da, meyhanedeki bütün erkeklerle de dövüşmeye can atan Sait, onu döven sevgilisine el kaldıramayınca benim yeniden gözüme girdi. Bu yaman Rum kızını aramak için, üçümüz de yollara döküldük. Ama o gece Eleni'yi bulamadık Beyoğlu'nda (Urgan, 2014: 234-235).

Özlem Esmegül, Mina Urgan'ın burada verdiği bilgileri olduğu gibi alarak aşağıdaki şekilde eserine yerleştirmiştir:

"(...) Sohbetin bir yerinde mevzu nasıl olduysa dönüp dolaşıp kıskançlığa geldi. "Kıskançlık denen duyguyu anlamıyorum" dedi Sait.

"(...) Senin âşık olduğun kadına öteki adam da tutuldu diye o erkeğe neden düşman kesilir ki insan, neden kıskançlığa kapılır? Nihayetinde seninle aynı duyguları paylaşan adamdır o. Aslında senin can kardeşindir. Çirkin şey kıskançlık... İncitici... En çok da sevdiğin kadını incitici bir his... Doğru bulmuyorum."

"Sana ziyadesiyle katılıyorum" dedi Mina. "Bir kadını fazlasıyla incitir erkeğinin yabani kıskançlığı. Ben de nazik ve doğal bulmuyorum. İlkelce bir his... Düşük bir ruh seviyesi.."

Mina, öylesine etkilenmişti ki Sait'in kıskançlık meselesiyle ilgili fikirlerinden, duygulanmıştı adeta. Onun ne kadar da zarif ruhlu bir adam olduğunu düşünüyordu.

... Ne var ki içtikçe aklının pusulası da şaştı Sit'in. Durup dururken yan masadaki adamlara dalaşmaya başladı.

"Ne bakıyorsun ulan pezevenk!" diye bağırdı içlerinden birine. Adamlar yanlış duymuşlar gibi önce birbirleriyle bakışmışlar, sonra üstelemeyip sohbetlerine geri dönmüşlerdi ki Sait bu kez daha anlaşılır ve daha yüksek perdeden bir sesle "Ulan pezevenk!" diye bağırdı. Ayağa kalkarken masadaki boş rakı şişesini de aldı eline. "Ulan sen benim karıma mı bakıyorsun ayı? Senin dini imanını..."

"Yavaş gel" diyerek ayaklandı ikisi. Diğer üçü saldırmaya hazır bekliyorlardı masada.

Kimse Sait'in böyle durup dururken celallenmesine bir anlam veremedi. Hepsinin eli ayağına dolaştı. Cahit bir hışımla ayaklandı Sait'in peşinden. Kolumdan yakalayıp masaya çekti.

Dalaştığı adamlar cüssesinin iki katı neredeyse. Hepsi irikiyim... Üstelik de sarhoşlar... İki yumrukla Sait'i de Cahit'i de yere seriverirlerdi. Bunlarla dalaşmaya gelmezdi ki bunun için zaten bir sebep de yoktu ortada. Kimse Eleni'ye bakmamış, onu rahatsız edecek bir söz söylememişti.

"Rüya mı görüyorsun Sait?" dedi Mina. "Kimsenin bir şey yaptığı yok. Ne bu böyle şimdi? Yakışır mı?"

Sait işitmiyor gibi elinde şişeyle bir kez daha kalktı masadan.

"Senin gözlerine tükürürüm pezevenk" dedi birine. "Sen kimsin de benim karıma bakıyorsun?"

Adamların da tepesi atmıştı iyice. İçlerinden biri gözünü korkutmak için alnını dayadı Sait'in alnına. "Kapa çeneni" dedi. "Ölünü alırlar elimden."

Cahit araya girerek bu kez adamı tuttu. "Rica ederim yapmayın" dedi. "Sarhoşluğuna verin, ne yaptığının farkında değil. Biz şimdi alıp götürürüz onu."

Adamlar burunlarından soludukları halde Cahit'in bu kibarlığı karşısında masalarına oturdular yine. Mina, Eleni'yle yer değiştirmiş, kızı adamların görüş açısından uzaklaştırarak Sait'in içini rahatlatmaya çalışmıştı ama olmadı. Sait, coşmuştu bir kere. Zıvanadan çıkmıştı çoktan. Kim bilir ne fırtınalar kopuyordu içinde... Onu bir lokmada yiyip yutabilecek adamlara nedensiz yere dalaşarak kendinde alt edemediği hangi canavara kurban etmek istiyordu kendini?

(...) İçindeki vahşi atlar saha kalkmıştı artık. Dizginlenemez bir öfkeyle, üstelik sevgilisinin gözleri önünde dayaktan öldürülmeyi bile göze alarak rakı şişesiyle adamların arasına daldı Sait. "Pezevenkler!" diye bağıriyordu kafa-

larına şıeyi geçirdikçe. Ortalık bir anda savaş alanına döndü. Masalar, sandalyeler havada uçuşuyor, kırılan tabakların, kadehlerin sesi duvarlarda patlıyordu.

Üst üste fena yumruklar yemişti Sait. Cahit de nasibini almıştı ister istemez. Kimin kime vurduğu, kimin kimi ayırdığı belli değildi artık. Küçücük meyhanede herkes birbiriyle dövüşüyordu.

Eleni bir telaş içinde kalktı masadan. Sait'i kalabalığın arasından çekip çıkardığı gibi duvara yasladı var gücüyle. Ellerini Sait'in saçlarına dolayıp defalarca çarptı duvara. Sonra okkallı bir şamar patlattı yüzüne. Neye uğradığını şaşırıldı Sait. Adamlardan bile bu kadar dayak yememişti. Eleni hursunu alamayıp darbelerden iyice afallamış olan Sait'i son defa yakasından tutup meyhanenin bir köşesine fırlattı. Masaların üzerine boylu boyunca serdi adamı, sonra arkasına bile bakmadan çıkıp gitti.

(...) Cahit hesabı ödeyince üçü birlikte çıktılar meyhaneden, Kasımpaşa'dan Beyoğlu'na kadar her yerde Eleni'yi aradılar ama yok. Evini de bilmiyordu ki Sait, dayansın kapısına. Bütün Dolapdere'yi kolaçan ettiler ama Eleni'nin ayak izine bile rastlamak mümkün olmadı. (Esmergül 2018: 182-186).

Mina Urgan'ın *Bir Dinozorun Anıları* adlı eserinden alınan başka bir örnek:

Bir kış gecesiydi. Boğazım fena ağrıyordu, ağır bir grip geçiriyordum, ateşim vardı. Ve tesadüfen yalnızdım evde. Gece yarısından bir hayli sonra, apartmanın zili çalındı. Kapıyı açınca, Sait'i karşımda gördüm. Yüzü gözü kan içindeydi ve kanlı ellerinde Rum kızının paltosuyla çizmelerini taşıyordu. Onu hemen içeri alıp, ne olduğunu sordum. Ama konuşabilecek halde değildi; zangır zangır titriyor, bir şeyler kekeleyordu. Toparlansın diye, ona biraz konyak içireyim dedim. Birkaç yudum içer içmez, ağzındakileri püskürttü, öğürmeye başladı. Şaşkınlıkla, ona konyak değil, boğazımın ağrısı için kullandığım gargara ilacını vermişim meğer. Ama durumun komikliğine gülecek halde değildim; çünkü Sait'in, Rum kızını öldürdüğü kanısına varmışım. Tek düşüncem, onu saklamak, polisin elinden kurtarmaktı. Her şeyden önce, suç kanıtlarını ortadan kaldırmam gerekiyordu. Sait, Hayat apartmanının altı kat merdivenini bitkin çıkarken, ikide birde ışıklar sönmüş, elektrik düğmesini aradığı sırada, kanlı elleriyle duvarlarda izler bırakmıştı. Onu bir divana yatırdım. "Sakin buradan kıpırdama" dedim. Kapıyı Sait'in üstüne kilitleyip, elimde sabunlu su dolu bir kova ve bir bezle, bacaklarını tir tir titreyerek, duvarları sildim, kan lekelerini yok ettim.

Bir süre sonra, Sait kendine geldi. Kızı öldürmemiş. Kavga etmişler sadece. Eleni, onun yüzünü gözünü turnaklamış. Sait de, evin camını çerçevesini indirilmiş. Yüzündeki ve ellerindeki kanlar bundanmış. Sevgilisinin paltosunu ve çiz-

melerini almasının nedeni de, verdiği armağanları başka erkeklerle gezip tozarken giymesini engellemek içinmiş. Sait'in katil olmadığını anladım böylece (Urgan, 2014: 235-236).

Esmergül, bu bilgiyi alarak aşağıdaki şekilde yine atıf yapmadan kurgulamıştır:

Sait kucağında Eleni'nin pembe mantosu ve çizmeleri yere kapaklanmış yatıyordu kanlar içinde.

(...) Neden sonra Mina'nın Parmakkapı Sokak'taki apartmanı önünde buldu kendini. Hayat Apartmanı... Zili çaldı uzun uzun. Hayra alamet bir gürültü değildi bu. Fecenin bir yarısı Mina'ya da çıkarmıştı hasta yatağından. Eli ayağına dolanmış titriyordu kız. Altıncı kattaki evinin penceresinden aşağıya bakarken yerde can çekişen yaralı hayvanı fark etti. Koşup otomatikte bastı hemen. Sait kanlar içinde duruyordu karşısında. Kucağında kadın kıyafetleri...

"Eyvahlar olsun Sait!" diye bağırdı Mina. "Öldürdün mü yoksa kızı?"

Heyecandan fazla yüksek sesli konuştuğunu fark edip hemen kıstı sesini. "Gel hadi!" dedi. "Milleti uyandıracağız gece gece."

Hiçbir soruya cevap verecek takati yoktu Sait'in. Uçurumdan düşercesine üzerindekiyle yuvarlandı içeri. Antrenin bir köşesine yığıldı. Daracık yerde kapıyı güçlkle kapattı Mina.

"Eleni'ye bir şey mi yaptın?" dedi fısıldayarak. "Öldürdün mü kızı Sait?"

(...) Bu sarsıntıyı biraz yatıştırabilmek için biraz kanyak içirmenin iyi geleceğini düşünüp, salondaki radyonun yanında ağzı açık bekleyen kahverengi şişeyi kapığı gibi geldi. Sait'in kilitlenmiş dudaklarına dayayarak bir iki yudum döktü. Ne var ki umduğu gibi olmadı.

İçtiği yakıcı sıvıdan sonra iyice fenalaştı Sait. Hem titriyor, hem de ciğerlerini yırtarcasına öğürüyor, büyük bir gürültü ile öksürüyordu. Soğuk terler boşalıyordu sırtından. Kollarının arasında ölüp gitmesinden korkuyordu Mina. Ne yapacağını bilememek sınırlarını bozmuştu iyice. Ağladı ağlayacaktı. Belki de bir kriz geçiriyordu Sait, doktora götürmeliydi onu.

Elindeki şişeyi ayakkabılığa uzatırken fark etti yanlış şeyi içirdiğini. Hay aksi şeytan... Ağrıyan boğazı için aldığı gargarayı dökmüş adamın ağzına kanyak diye.

(...) Sait, altıncı kata çıkana kadar apartmanın ışıkları ikide bir sönünce neredeyse her katta otomatikte dokunmuş, kanlı parmak izlerini bırakmıştı sağa sola.

Bir kovaya su doldurup içine arapsabununu boca ederek ıslak bezle apartmanın duvarlarını silmeye başladı Mina. Merdivenlerde terlik tıktırtıları çıkarmamak için çorapla attı kendini dışarı.

Neyse ki henüz kurumamış kan lekeleri, çabuk temizlendi. Gecenin bu vakti herkesin derin uykuda olması büyük şans sayılırdı.

(...) "İyi misin?" Diye sordu Mina, yanına oturup ateşini yoklayarak.

"İyiyim..." dedi Sait. "İyiyim..."

"Ne yaptın kıza? Neden paltosu, çizmesi sende? Söz veriyorum saklarım seni. Polise teslim etmem."

"Kavga ettik" dedi Sait. "Onu başkasıyla görmeye dayanamadım. Karşılıklı hayallerimizi taşıladık sadece. Birbirimizi yaraladık hepsi bu." (Esmegül, 2018: 213-216).

Görüldüğü gibi bu kısım neredeyse Urgan'ın eserinden aynen aktarılmış ve üstelik bu eserden hiçbir şekilde söz edilmemiştir.

Sait Faik'in Mark Twain ödülünü aldığı bilgisinden bahsedilen kısım oldukça sorunludur. Sevgül Sönmez'in *A'dan Z'ye Sait Faik* eserinde sözü edilen bu husus, şu kaynaklara dayanmaktadır: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarından çıkan ve sonunda Sait Faik ile Ara Güler'in anılarına yer verilen *Şahmerdan* (2013 135-143) adlı eserin sonunda yer almaktadır.³ Ancak bu kaynaklarda Sait Faik'in bu ödülü aldığıyla ilgili fikirlerini kime anlattığına yer verilmemiştir. Oysa Özlem Esmegül, Sait Faik'in bu konu ile ilgili düşüncelerini yukarıda adı geçen kaynaklardan doğrudan almıştır. Ayrıca bu röportajın Yaşar Kemal ile yapıldığını da ilave etmiştir. Hâlbuki "yararlandım" dediği kaynakların hiçbirinde böyle bir bilgiye rastlanılmamaktadır. Bu bilgi sadece Yaşar Kemal'in "*Bu Diyar Baştan Başa I*" adlı kitabında yer almaktadır (Yaşar Kemal 2009: 258-260).

Sonuç

Türk edebiyatında biyografik ve belgesel niteliğinde son yıllarda kaleme alınmış eser örnekleri az da olsa bulunmaktadır. Attilâ İlhan'ın Atatürk'ün hayatını anlattığı *Gazi Paşa* (2007) ve *O Sarışın Kurt* (2007), Beşir Ayvazoğlu'nun Y. Kemal Beyatlı'nın hayatını anlattığı *Bozgunda Fetih Rüyası* (2001) belgesel biyografik romanlara örnek eserlerdir. Esmegül, Türk edebiyatının bu seçkin örneklerini incelemiş olsaydı çok daha ciddi bir eser ortaya çıkarabilirdi.

Yukarıda görüldüğü üzere imla hataları, dil bilgisi hataları, kurgu hatası (Özellikle kişilerin kurgusundaki çelişkiler), yararlanılan eserlerin kaynaklarının gösterilmemesi gibi sorunlar eser içerisinde başlı başına bir problemdir.

Başka eserlerden alınan parçaların bir araya getirilmesiyle meydana gelen ünlü bir yazarın biyografisi şeklinde kurgulanmış olan bu eser, beraberinde daha pek çok sorunu da getirmektedir. Bu çalışma ile anlaşıldı ki, Türk edebiyatında Sait Faik gibi ünlü bir hikâyecinin biyografisini roman kurgusu biçiminde verme gayretiyle yazılmış bu roman, gerek edebî gerekse etik bazı

3. Aslında burada verilen bilginin birincil kaynağı Ara Güler'in *Bir Devir Böyle Geçti Kamlara Selam Olsun* (2005) adlı eseridir.

sorunları da gündeme getirmiştir.

Bu eserin edebî anlamda gündeme getirdiği sorun, biyografi ile roman türünün sınırlarının ve niteliklerinin birbirine karıştırılmış olmasıdır. Eğer Esmegül'ün eseri bir roman ise roman türünün çerçevesinde kalınmalıydı. Oysa yazar, kaynakçada gösterildiği üzere Sait Faik biyografisini çok çeşitli kaynaklardan derleyip yazmaya çalışmıştır. Bunu yaparken roman da olsa kaynaklarını göstererek belgesel bir nitelik de kazandırmalıydı. Yok eğer eser bir roman değil, biyografi türü içinde değerlendirilecekse yine biyografinin kuralları gereği etik kurallar içinde kalmalıydı ve yararlandığı kaynakların künyeleri dışında sayfa numaralarına kadar vermeliydi. Hâlbuki eser; gayet dağınık, edebî ve etik ciddiyetten uzak bir şekilde kaleme alınmış görünmektedir.

Sonuç olarak yukarıda ayrıntıları ortaya konulan özellikler şunlardır: Bu eser, tamamen başka başka eserlerden alıntuların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş biyografik bir romandır. Dolayısıyla Abasıyanık ile ilgili anılardan yararlanılması gayet normaldir. Ancak yayın etiğine uyulmadığı açıktır. Çünkü başka eserlerden toplanan anılar, yer yer doğrudan alınarak bu eser ortaya çıkarılmıştır. Fakat yararlanan bütün kaynaklar zikredilmemiştir. Zannederiz Türk edebiyatında bu şekilde kurgulanmış başka bir örneğe rastlamak güçtür. Kısaca edebiyat dünyasının ve araştırmacıların, yukarıda anlatmaya çalıştığımız problemlerden hareketle Sönmez'in eserine yönelerek Türk edebiyatında nereye konulması gerektiğine karar vermeleri temenni edilir.

KAYNAKÇA

- Abasıyanık, Sait Faik, (2004), *Karganı Bağışla*, (Hazırlayan: Sevgül Sönmez), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik, (2013), *Şahmerdan*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik, (2016), *Havada Bulut*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik, (2016), *Havuz Başı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik, (2016), *Kumpanya*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Abasıyanık, Sait Faik, (2016), *Son Kuşlar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Ara Güler, (2005), *Bir Devir Böyle Geçti Kalanlara Selam Olsun*, İnkılâp Kitapevi, İstanbul.
- Ayvazoğlu, Beşir, (2001), *Bozgunda Fetih Rüyası*, Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- Birsel, Salâh, (2017), *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Esmegül, Özlem, (2018), *Yalnız Hatta Yapayalnız Bir Sait Faik Abasıyanık Romanı*, Destek Yayınları, İstanbul.
- İlhan, Atillâ, (2007), *Gazi Paşa*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- İlhan, Atillâ, (2007), *O Sarışın Kurt*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Mehmet Kemal, (1977), *Acılı Kuşak*, Çağdaş Yayıncılık, İstanbul.
- Nesin, Aziz, (2017), *Birlikte Yaşadıklarım Birlikte Öldüklerim* (Derleyen: Ali Nesin), Nesin Yayınevi, İstanbul.
- Solmaz, Yusuf, (2002), *Elveda Panco*, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Sönmez, Sevgül, (2007), *A'dan Z'ye Sait Faik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Urgan, Mîna, (2014), *Bir Dinozorun Anıları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Yaşar Kemal, (2009), *Bu Diyar Baştan Başa I*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.